

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Стратегічне планування»**

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність – 041 Богослов'я
Галузь знань – 04 Богослов'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3 від 07 грудня 2020 р.

Херсон 2020

1. Дані про викладача дисципліни

Прізвище, ім'я, по батькові розробника	Синій Валентин Сергійович
Ректор ТХІ	Магістр богослов'я

2. Анотація дисципліни

Вивчення дисципліни «Стратегічне планування» сконцентроване на формуванні у студентів здатностей: розроблення стратегій розвитку підприємства; оволодіння інструментарієм, методикою вибору, планування, оцінювання, контролю реалізації стратегічного управління в діяльності підприємства

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 04 Богослов'я	За вибором	
Загальна кількість годин 90 – д.в. 75 – з.в.	Спеціальність 041 Богослов'я	Рік підготовки	
	Освітня програма Богослов'я.	4-й	4-й
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3 год	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		21 год.	6 год.
		Самостійна робота	
45 год.	63 год.		
		Вид контролю: іспит	

4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегічне планування» є вивчення теоретичних засад стратегічного планування та набуття навичок використання його інструментарію на регіональному та місцевому рівнях.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Стратегічне планування» є:

- засвоїти зміст основних концептів стратегічного планування та їх роль у публічному управлінні;
- з'ясувати зміст нормативної бази, яка регламентує процес стратегічного планування України;
- вивчити основні етапи та кроки стратегічного планування на регіональному та місцевому рівні;
- набуття навичок використання різних інструментів стратегічного планування;

- оволодіння вміннями поєднання стратегій та програм розвитку регіонального та місцевого масштабів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Інтегральна компетентність	Здатність використовувати отримані знання, уміння й навички для власного особистісного зростання та ефективного лідерського служіння.
Загальні компетентності	1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу 2. Здатність до критичного мислення 3. Здатність до самоаналізу 4. Здатність до науково обґрунтованої інтерпретації людських відносин та поведінки 5. Здатність цінувати та поважати унікальність людської особистості 6. Здатність самостійно працювати з літературними джерелами 7. Розуміння природи наукових знань та меж їх застосування в практиці християнського керівництва
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<i>Знати:</i> – теоретичні аспекти стратегічного планування та його зв'язок з іншими галузями управління на регіональному та місцевому рівнях; – зміст законодавчих та інших нормативних актів, які визначають зміст стратегічного планування; – основи державної регіональної політики та політики підтримки місцевого розвитку; – перелік можливих етапів та інструментів, що використовуються у процесі стратегічного планування; – принципи сталого розвитку, які можна використовувати на місцевому рівні. <i>Вміти:</i> – формувати алгоритм стратегічного планування на регіональному та місцевому рівнях; – реалізовувати в управлінській діяльності основні етапи стратегічного планування; – використовувати різні форми залучення громадян до процесу стратегічного планування; – розробляти операційні програми і плани дій; – застосовувати методи моніторингу і оцінки стратегічних планів; – здійснювати організаційне, інформаційне та ресурсне забезпечення стратегій регіонального і місцевого розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки.

Курс «Стратегічне планування» пов'язаний з курсом «Вступ до спеціальності» та передувє вивченню дисциплін з професійної підготовки: «Принципи християнського керівництва», «Лідерство і командування», «Менеджмент».

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретичні аспекти стратегічного планування і нормативні принципи його застосування в Україні.

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ СФЕРАМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Походження терміну «стратегія». Різні підходи до бачення стратегії: стратегія як абстрактна форма діяльності; ототожнення стратегії і стратегічного плану; стратегія як процес. Процесуальний і результативний аспекти стратегічного планування. Визначення стратегічного планування для потреб регіону чи територіальної громади: процес планування діяльності органів місцевого самоврядування, що включає в себе визначення головної мети діяльності місцевих органів влади на довгострокову перспективу, основних цілей, а також методи їх досягнення.

Предмет «Стратегічного планування» як навчальної дисципліни. Взаємозв'язок стратегічного планування і аналізу державної політики; стратегічного планування і стратегічного менеджменту (управління). Спільне і особливе у процесах оперативного і стратегічного планування.

Роль стратегічного планування у сучасному публічному управлінні. Функції стратегічного управління. Об'єктивні і суб'єктивні труднощі у запровадженні стратегічного планування. Стратегічні дії і стратегічне мислення державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування.

ТЕМА 2. СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Загальнодержавні правові акти, що стосуються стратегічного планування в Україні: закони України, розпорядження Кабінету Міністрів України, Послання Президента України до Верховної Ради України.

Нормативно-правові документи, що стосуються розробки стратегій регіонального розвитку. Документи, що унормовують вироблення стратегій на рівні територіальних громад.

Довготермінові, середньотермінові і короткотермінові прогностичні і програмні документи. Проблема неузгодженості змісту нормативних актів, які регламентують процес стратегічного планування в Україні.

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ЕТАПИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Концептуально-орієнтований етап стратегічного планування. Формування бачення, цілі, мети.

Проблемно-орієнтований етап стратегічного планування. Опрацювання пріоритетних проблем, що підлягають вирішенню з метою реалізації стратегії.

Проектно-орієнтований етап стратегічного планування. Планування дій щодо реалізації стратегічних цілей і вирішення проблем. Розробка операційних програм і планів дій.

Процесуальні фази стратегічного планування. Основні етапи розробки стратегічного плану: 1. ініціація; 2. створення організаційних структур; 3. SWOT-аналіз; 4. визначення місії, цілей і завдань; 5. планування; 6. реалізація плану; 7. моніторинг і оцінка.

ТЕМА 4. ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Участь та аналіз зацікавлених сторін у стратегічному плануванні. Залучення обласних, районних, міських й сільських органів влади та самоврядування, бізнесу та широких кіл громадськості, зокрема наукові та освітні заклади, неурядові організації тощо. Три категорії зацікавлених сторін. способів залучення зацікавлених сторін відповідно до преференцій, висловлених їх представниками, а також залежно від рівня їх адаптованості до сучасних методологій планування та оволодіння інформаційними технологіями. складання списку всіх зацікавлених взяти участь у розробці та реалізації стратегічного плану. Умови, мета та результат аналізу зацікавлених сторін. Стейкхолдери у процесі стратегічного планування. «Учасники коаліції». Ідентифікація та систематизація основних стейкхолдерів. Чотири головні категорії стейкхолдерів. Групи впливу, що фінансують; менеджери, які керують; службовці, які працюють; економічні партнери.

Змістовний модуль 2.

Стратегічне планування на регіональному та місцевому рівнях.

ТЕМА 5. ФОРМУВАННЯ НОВОЇ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Загальні засади стратегічного планування територій на сучасному етапі розвитку України. Основи державної політики регіонального розвитку. Місце та роль стратегій розвитку регіону в національній системі документів щодо планування просторового розвитку. Часові рамки стратегії. Участь зацікавлених сторін у стратегічному плануванні.

Етапи стратегічного планування розвитку регіону. Етап 1. Підготовчий етап: Ініціювання розроблення стратегії. Аналіз зацікавлених сторін. Формування робочих груп. Формування секретаріату. Підготування плану інформування та залучення громадськості.

Етап 2. Формулювання бачення розвитку регіону. Залучення громадськості на другому етапі.

Етап 3. Оцінювання соціально-економічного стану регіону. SWOT-аналіз регіону. TOWS-аналіз регіону (матриця стратегічного вибору). Залучення громадськості на третьому етапі.

Етап 4. Формулювання пріоритетів, цілей і дій. Визначення стратегічних пріоритетів розвитку регіону. Визначення операційних цілей і дій. Залучення громадськості на

четвертому етапі.

Етап 5. Схвалення та впровадження стратегії. Схвалення (легітимізація) стратегії. Впровадження стратегії. Залучення громадськості на п'ятому етапі.

Етап 6. Моніторинг реалізації стратегії. Оцінювання та перегляд стратегічного плану.

ТЕМА 6. ЕТАПИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ГРОМАД

Зовнішні чинники розвитку територіальних громад. Внутрішній потенціал громад. Визначення найбільш стимулюючих та стримуючих факторів розвитку на місцевому рівні.

Бачення бажаного майбутнього громади. Моделі та сценарії можливого розвитку. Визначення довгострокової мети існування громади. Розроблення довгострокового прогнозу розвитку громади.

Першочергові цілі та оперативні завдання розвитку громад. Методи визначення першочергових цілей розвитку громади. SWOT-аналіз. Врахування зовнішніх умов. Визначення оперативних завдань розвитку міста.

Порядок розроблення, обговорення і затвердження стратегії. Суб'єкти, які ініціюють розробку Стратегії. Рекомендований склад, порядок роботи, повноваження та завдання робочої групи.

Механізми реалізації Стратегії. Нормативно-правове забезпечення. Фінансове забезпечення. Інституційне забезпечення. Інформаційне забезпечення. Наукове та проектне забезпечення. Порядок та процедури проведення реалізації Стратегії. Розробка та впровадження міських цільових програм розвитку галузей. Встановлення взаємозв'язку бюджету та стратегічного плану.

Врахування принципів сталого місцевого розвитку. Міжнародні документи щодо місцевого розвитку. Принципи доброго демократичного врядування Ради Європи. Чинники успішності стратегічного планування місцевого розвитку. Завдання сталого розвитку у сферах управління, економіки, довкілля, соціального розвитку.

ТЕМА 7. РОЗГЛЯД УСПІШНИХ ПРАКТИК ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ПЛАНІВ В УКРАЇНІ

Всеукраїнська мережа фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку. Їх діяльність та основні здобутки. Інновації та кращі практики місцевого самоврядування. Успішна реалізація міжнародних проектів та фондів, які надавали і надають підтримку місцевим громадам.

Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні" - оптимізації системи управління та сприянні ефективному місцевому розвитку в Україні, що, в свою чергу, створить новий імпульс як для демократичних процесів, так і для надання

послуг на рівні громади.

Муніципальна програма врядування та сталого розвитку - залучення громадян до управління, до прийняття рішень а місцевому рівні на користь громади.

Проект ЄС/ ПРООН “Місцевий розвиток орієнтований на громаду”. Налагодження співробітництва між громадами, владою та бізнесом за допомогою неурядових міжнародних організацій.

Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку - платформа обміну досвідом допомоги громадам знаходити однодумців і кваліфікованих порадників.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (зааявн.)		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (зааявн.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти стратегічного планування і нормативні принципи його застосування в Україні												
Тема 1. Сутність стратегічного планування і взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління	10	2				8	13	1	2	-	6	-
Тема 2. Система стратегічного планування в Україні	16	4	4			8	6	1	-	2	7	-
Тема 3. Основні етапи стратегічного планування	22	4	4		20		6	-	2	-	10	-
Тема 4. Залучення громадськості до стратегічного планування		2	2				12	1	-	-	10	-
Змістовий модуль 2. Стратегічне планування на регіональному та місцевому рівнях												
Тема 5. Формування нової системи планування розвитку регіонів	16	4	2			4	12	1	-	-	10	-
Тема 6. Етапи розробки та реалізації	24	6	4		20	4	12	-	2	-	10	-

стратегічного плану розвитку громад												
Тема 7. Розгляд успішних практик формування та реалізації стратегічних планів в Україні	4	2	4				14	2	-	2	10	-
Усього годин	90	24	21		45		75	6	6		63	

7. Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>Оцінка за національною шкалою / National grade</i>		<i>Мін. бал / Min. marks</i>	<i>Макс. бал/ Max. marks</i>	<i>Шкала ЄКТС / ECTS grade</i>
<i>недиференційована шкала / undifferentiated grade</i>	<i>диференційована шкала / differentiated grade</i>			
<i>Зараховано / Passed</i>	<i>Відмінно /Excellent</i>	90	100	A
	Добре / Good	82	89	B
		74	81	C
		64	73	D
		60	63	E
<i>Не зараховано / Fail</i>	Незадовільно / Fail	35	59	Fx
		0	34	F

8. Плани практичних занять

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ СФЕРАМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ (2 год).

1. Різні підходи до бачення сутності понять «стратегія», «стратегічне планування».
2. Предмет «Стратегічного планування» як навчальної дисципліни.
3. Роль стратегічного планування у сучасному публічному управлінні.

Література:

1. Брусак Р.Л. Стратегічне планування розвитку територіальних громад / Р.Л. Брусак, Г.О. Дробенко, Ю.І. Свірський. - Львів: Вид-во «Сполом», 2001. - 118 с.
2. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник / В.С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. - К. : Ін Юре, 2004. - 672 с.
3. Карий О. Комплексний розвиток міст Теорія та методологія стратегічного планування. - Львів: Видавництво «Львівської політехніки», 2011. - 308 с.
4. Модель доброго управління для громадян: Посібник / Упоряд. Н. Г. Гмурковська ; М. М. Яцков. - Ужгород : Видавництво О. Гаркуші, 2008. - 112 с.
5. Нудельман В. Розробка стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики / В. Нудельман, І. Санжаровський. - К. : «Дата банк України»,

2002. - 232 с.

6. Планування місцевого сталого розвитку: Посібник з формулювання стратегії місцевого сталого розвитку. - К.: ПРООН, Муніципальна програма сталого розвитку, 2005. - 67 с.
7. Сталий розвиток суспільства: Навчальний посібник / Л. Масловська, А. Садовенко, В. Серета, Т. Тимочко; 2-е вид. - К., 2011. - 392 с.

ТЕМА 2. СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ Лекція 2-3 (4 год).

1. Основні елементи системи стратегічного планування в Україні.
2. Нормативно-правові документи, що стосуються розробки стратегій регіонального і місцевого розвитку.
3. Довготермінові, середньотермінові і короткотермінові прогностні і програмні документи.
4. [Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року.](#)
5. Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020"
6. Стратегія національної безпеки України.

Література:

1. Брусак Р.Л. Стратегічне планування розвитку територіальних громад / Р.Л. Брусак, Г.О. Дробенко, Ю.І. Свірський. - Львів: Вид-во «Сполом», 2001. - 118 с.
2. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник / В.С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Яриш. - К. : Ін Юре, 2004. - 672 с.
3. Карий О. Комплексний розвиток міст Теорія та методологія стратегічного планування. - Львів: Видавництво «Львівської політехніки», 2011. - 308 с.
4. Модель доброго управління для громадян: Посібник / Упоряд. Н. Г. Гмурковська ; М. М. Яцков. - Ужгород : Видавництво О. Гаркуші, 2008. - 112 с.
5. Нудельман В. Розробка стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики / В. Нудельман, І. Санжаровський. - К. : «Дата банк України», 2002. - 232 с.
6. Планування місцевого сталого розвитку: Посібник з формулювання стратегії місцевого сталого розвитку. - К.: ПРООН, Муніципальна програма сталого розвитку, 2005. - 67 с.
7. Сталий розвиток суспільства: Навчальний посібник / Л. Масловська, А. Садовенко, В. Серета, Т. Тимочко; 2-е вид. - К., 2011. - 392 с.

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ЕТАПИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ (4 год.) Мета завдання: ознайомитися з основними етапами проведення стратегічного планування на прикладі Закарпатської області - досвід 2007 та 2014 років.

План

- 1) Основні етапи розробки стратегічного плану в Закарпатті в 2007 році: 1. ініціація; 2. створення організаційних структур; 3. SWOT-аналіз та інші види аналітичної діяльності (модель P.E.S.T.L.E); 4. визначення місії, цілей і завдань; 5. планування; 6. реалізація плану; 7. моніторинг і оцінка.

- 2) Основні етапи розробки стратегічного плану в 2014-2015 роках: 1. ініціація; 2. створення організаційних структур; 3. SWOT-аналіз та інші види аналітичної діяльності (модель P.E.S.T.L.E); 4. визначення місії, цілей і завдань; 5. планування; 6. реалізація плану; 7. моніторинг і оцінка.

Література:

1. Берданова О.В. Стратегічне планування регіонального планування: Навчальний посібник / О. Берданова, В. Вакуленко. - К. : Вид-во НАДУ, 2007. - 96 с.
2. Брусак Р.Л. Стратегічне планування розвитку територіальних громад / Р.Л. Брусак, Г.О. Дробенко, Ю.І. Свірський. - Львів: Вид-во «Сполом», 2001. - 118 с.
3. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник / В.С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. - К. : Ін Юре, 2004. - 672 с.
4. Карий О. Комплексний розвиток міст Теорія та методологія стратегічного планування. - Львів: Видавництво «Львівської політехніки», 2011. - 308 с.
5. Лендъел М. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку в Україні / М. Лендъел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак. - К. : Вид-во «К.І.С.», 2007. - 120 с. Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 29.07.2002 № 224.
6. Модель доброго управління для громадян: Посібник / Упоряд. Н. Г. Гмурковська ; М. М. Яцков. - Ужгород : Видавництво О. Гаркуші, 2008. - 112 с.
7. Нудельман В. Розробка стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики / В. Нудельман, І. Санжаровський. - К. : «Дата банк України», 2002. - 232 с.
8. Планування місцевого сталого розвитку: Посібник з формулювання стратегії місцевого сталого розвитку. - К.: ПРООН, Муніципальна програма сталого розвитку, 2005. - 67 с.

ТЕМА 4_ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ (2 год.)

1. Участь та аналіз зацікавлених сторін у стратегічному плануванні.
2. Ідентифікація та систематизація основних стейкхолдерів.
3. Групи впливу на процес стратегічного планування: їх залучення чи нейтралізація.

Література:

1. Реалізація форм безпосередньої демократії: методичний посібник; упоряд. М.М. Яцков, М.В. Менджул. - Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2009. - 72 с.
2. Стратегический менеджмент [Текст]: учеб. для студентов вузов / под ред. А.Н. Петрова. - СПб.: Питер, 2005. - 496 с.
3. Арефьева О. В., Комарецька П. В. Інтереси стейкхолдерів в організаційному забезпеченні стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємств // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №9. - С. 80.
http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2009_22_1/articles/Zagal_pit_esopot/12_8Bal'alik.pel
4. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент: Искусство

- разработки и реализации / Пер. с англ. - М.: Банки и биржи, 1998. - 576 с.
5. Шершньова З.Є., Оборська С.В., Ратушний Ю.М. Стратегічне управління: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. . - К.: КНЕУ, 2001. - 232 с.

ТЕМА 5. ФОРМУВАННЯ НОВОЇ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ (2 год.)

1. Підготовчий етап стратегічного планування.
2. Формулювання бачення розвитку регіону.
3. Оцінювання соціально-економічного стану регіону.
4. Формулювання пріоритетів, цілей і дій.
5. Схвалення та впровадження стратегії.
6. Моніторинг реалізації стратегії.

Література:

1. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку. Практичний посібник / [Берданова О., Вакуленко В.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка де-централізації в Україні - ОББРЯЙ. - К. : ТОВ «Софія-А». - 2012. - 88 с.
2. Волошин В., Трегобчук В. Концептуальні засади сталого розвитку регіонів України// Регіональна економіка. - 2002. - №1. - С.7-22
3. Горбулін В. П., Гоєлов О. Ф., Лисцин Г. М. Актуальні питання організації стратегічного планування державної політики національної безпеки України // Ж-Л „Стратегічна панорама! - <http://www.rada.gov.ua>
4. Гордієнко Л.Ю. Інноваційний менеджмент. Конспект лекцій. - Харків: Вид ХДЕУ, 2001. - 80 с. 10. Іван Михасюк. Економічна безпека країни в умовах глобалізації. Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 2001. - 46 с. 11.Ковтун О.І., Килин О.В., Свелеба Н.А. Державне регулювання економіки. Л.: ЛКА, 2001. - 216 с
5. Михасюк І., Бочан І. Державний менеджмент. Л-Жешув, НВФ „Українські технології!, 2003. - 139 с.
6. Середа В.І., Петрушенко Ю.М., Костюченко Н.М., Смоленников Д.О. Сталий місцевий розвиток. Збірка ситуаційних вправ для формування системи знань та вмінь щодо реалізації стратегії сталого місцевого розвитку. - К, 2013 - 172 с.

ТЕМА 6. ЕТАПИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ГРОМАД (4 год.)

Мета - вивчення досвіду планування сталого місцевого розвитку громади в м. Івано-Франківськ. Виконання ситуаційної вправи зі збірки ситуаційних вправ для формування системи знань та вмінь щодо реалізації стратегії сталого місцевого розвитку Кейс №8¹.

Методика проведення описана в збірці с. 167-170.

ТЕМА 7. РОЗГЛЯД УСПІШНИХ ПРАКТИК ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ПЛАНІВ В УКРАЇНІ (4 год.)

Мета - сформувати у студентів уявлення про успішні практики формування та реалізації стратегічних планів та важливості відповідальності громади за свій розвиток. Виконання ситуаційної вправи із збірки ситуаційних вправ для

формування системи знань та вмінь щодо реалізації стратегії сталого місцевого розвитку Кейс №4,5.

Методика проведення описана в збірці с. 167-170.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ З КУРСУ «СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ»

1. Різні підходи до бачення сутності понять «стратегія», «стратегічне планування».
2. Предмет «Стратегічного планування» як навчальної дисципліни.
3. Відмінність стратегічного управління від оперативного управління
4. Зв'язок стратегічного планування з іншими навчальними дисциплінами.
5. Зв'язок стратегічного управління і аналізу державної політики.
6. Роль стратегічного планування у сучасному публічному управлінні.
7. Виклики та загрози для процесу стратегічного планування на регіональному та місцевому рівнях.
8. Сутність «стратегічного мислення».
9. Основні елементи системи стратегічного планування в Україні.
10. Нормативно-правові документи, що стосуються розробки стратегій регіонального розвитку.
11. Нормативно-правові документи, що стосуються розробки стратегій місцевого розвитку.
12. Довготермінові, середньотермінові і короткотермінові прогностичні і програмні документи у сфері стратегічного планування.
13. Угоди щодо регіонального розвитку.
14. Стратегічні завдання, визначені Державною стратегією регіонального розвитку України до 2020 р.
15. Принципи регіонального розвитку, відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку України до 2020 р.
16. Правова основа розробки місцевих стратегій розвитку.
17. Організаційне забезпечення стратегічного планування.
18. Концептуально-орієнтовний етап стратегічного планування.
19. Проблемно-орієнтований етап стратегічного планування.
20. Проектно-орієнтований етап стратегічного планування.
21. Часові рамки розробки національної, регіональних та місцевих стратегій розвитку.
22. Основні етапи стратегічного планування громад.
23. Ініціювання розробки стратегічного плану.
24. Критерії відбору членів регіональних і місцевих робочих груп з стратегічного планування.
25. Адміністративний підхід до формування робочих груп з стратегічного планування.
26. Експертний підхід до формування робочих груп з стратегічного планування.
27. Орієнтовний склад регіональної робочої групи з стратегічного планування.
28. Створення організаційних структур стратегічного планування у містах.

29. Основні завдання діяльності робочих груп з стратегічного планування на регіональному і місцевому рівнях.
30. Аналіз зацікавлених сторін регіонального розвитку.
31. Аналіз зацікавлених сторін місцевого розвитку.
32. Можливі варіанти організаційних структур стратегічного планування на регіональному рівні.
33. Методи залучення громадськості до розробки регіональних стратегій розвитку.
34. Залучення громадян до розробки місцевих стратегій розвитку.
35. Діагностика стану розвитку регіону.
36. Аналітична складова стану розвитку територіальної громади (міста)
37. Сутність SWOT-аналізу
38. Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020»
39. Досвід областей України у формуванні стратегій регіонального розвитку
40. Сутність стратегічного бачення.
41. Формулювання стратегічного бачення розвитку регіону і територіальної громади.
42. Розробка сценаріїв розвитку регіону.
43. Розробка сценаріїв розвитку територіальної громади.
44. Стратегічні цілі розвитку регіону: сутність і методологія визначення.
45. Стратегічні цілі розвитку територіальної громади: сутність і методологія визначення.
46. Розробка операційних програм розвитку регіону.
47. Розробка операційних програм розвитку територіальної громади.
48. Легітимізація стратегічних планів (стратегій) розвитку на регіональному рівні.
49. Схвалення стратегічних планів розвитку міст.
50. Реалізація стратегічних планів на регіональному рівні.
51. Реалізація стратегічних планів на місцевому рівні.
52. Ресурсне забезпечення реалізації регіональних стратегій розвитку.
53. Ресурсне забезпечення реалізації місцевих стратегій розвитку.
54. Моніторинг регіональних стратегій розвитку.
55. Моніторинг місцевих стратегій розвитку.
56. Оцінка регіональних стратегій розвитку.
57. Оцінка місцевих стратегій розвитку.
58. Підстави для перегляду змісту національних стратегій розвитку.
59. Підстави для перегляду регіональних стратегій розвитку.
60. Підстави для перегляду місцевих стратегій розвитку.

9. Рекомендована література:

Базова:

1. Берданова О.В. Стратегічне планування регіонального планування: Навчальний посібник / О. Берданова, В. Вакуленко. - К. : Вид-во НАДУ, 2007. - 96 с.
2. Брусак Р.Л. Стратегічне планування розвитку територіальних громад / Р.Л. Брусак, Г.О. Дробенко, Ю.І. Свірський. - Львів: Вид-во «Сполом», 2001. - 118 с.
3. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник / В.С.

- Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. - К. : Ін Юре, 2004. - 672 с.
4. Карий О. Комплексний розвиток міст Теорія та методологія стратегічного планування. - Львів: Видавництво «Львівської політехніки», 2011. - 308 с.
  5. Лендшел М. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку в Україні / М. Лендшел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак. - К. : Вид-во «К.І.С.», 2007. - 120 с.
  6. Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 29.07.2002 № 224.
  7. Модель доброго управління для громадян: Посібник / Упоряд. Н. Г. Гмурковська ; М. М. Яцков. - Ужгород : Видавництво О. Гаркуші, 2008. - 112 с.
  8. Нудельман В. Розробка стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики / В. Нудельман, І. Санжаровський. - К. : «Дата банк України», 2002. - 232 с.
  9. Планування місцевого сталого розвитку: Посібник з формулювання стратегії місцевого сталого розвитку. - К.: ПРООН, Муніципальна програма сталого розвитку, 2005. - 67 с.
  10. Сталий розвиток суспільства: Навчальний посібник / Л. Масловська, А. Садовенко, В. Серета, Т. Тимочко; 2-е вид. - К., 2011. - 392 с.

Допоміжна:

1. Агафонов В. А. Анализ стратегий и разработка комплексных программ [Текст] / В.А. Агафонов. - М.: Наука, 1990. - 216 с.
2. Акофф Р. Планирование будущего корпорации [Текст]: учеб. для студентов вузов/ Р. Акофф. - М.: Прогресс, 1985. - 325 с.
3. Албастова Л.Н. Технологии эффективного менеджмента [Текст]: учеб.- практ. пособие / Л.Н. Албастова. - М.: Приор, 1998. - 288 с.
4. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия [Текст]: учеб. пос./ И. Ансофф. - СПб.: Питер, 1999. - 697 с.
5. Ансофф И. Стратегическое управление [Текст] / И. Ансофф; сокр. пер. с англ. - М.: Экономика, 1989. - 519 с.
6. Брэдик У. Менеджмент в организации [Текст]: учеб./ У. Брэдик. - М.: Инфра, 1997. - 421 с.
7. Виханский О.С. Стратегическое управление [Текст]: учебник / О.С. Виханский. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Гардарики, 1999. - 296 с.
8. Герчикова И.Н. Менеджмент [Текст]: учеб./ И.Н. Герчикова. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. - 456 с.
9. Грант Р. М. Современный стратегический анализ [Текст]: учебник для студентов вузов/ Р. М. Грант. - СПб: Питер, 2008. - 560 с.
10. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник / В.С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. - К. : Ін Юре, 2004. - 672 с.
11. Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування: Навчальний посібник для посадовців місцевих органів влади та фахівців з розвитку місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://msdp.undp.org.ua/data/publications/decentralisation_manual.pdf.

12. Дикань В.Л. Экономика предприятия [Текст]: навч. посіб./ В.Л. Дикань, О.В. Шраменко, Н.В. Якименко. - Х.: УкрДАЗТ, 2008. - 274 с.
13. Дойль П. Менеджмент: стратегия и тактика [Текст]: учеб. пос./ П. Дойль. - СПб.: Питер, 1999. - 547 с.
14. Забелин П.В. Основы стратегического управления [Текст]: учеб. пособ./ П.В. Забелин, Н.К. Моисеева. - М.: Информ.-внедренч. центр "Маркетинг", 1998. - 195 с.
15. Классики менеджмента [Текст]: энциклопедия / Под ред. М. Уорнера: Пер. с англ. - СПб.: Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2001. - 1168 с.
16. Колпаков В. М. Методы управления [Текст]: учеб. пос./ В. М. Колпаков. - К.: МАУП, 2003. - 564 с.
17. Котлер Ф. Маркетинг - менеджмент [Текст]: учеб. для студентов вузов/ Филип Котлер. - СПб: Питер, 2008. - 896с.
18. Котлер Ф. Стратегический маркетинг некоммерческих организаций. [Текст]/ Ф. Котлер, А.Р. Андреасен. - Феникс, 2007. - 854 с.
19. Круглов М. И. Стратегическое управление компанией [Текст]: учеб. пос./ М. И. Круглов. - М.: Рус. дел. лит., 1998. - 488 с.
20. Куйбіда В.С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи: Збірник / В.С. Куйбіда, В.А. Негода, В.В. Толкованов. - К. : Вид-во «Крамар», 2009. - 170 с.
21. Куйбіда В.С. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід / В.С. Куйбіда, Ю.М. Білоконь. - К. : Логос, 2009. - 108 с.
22. Лазор О.Д. Місцеве самоврядування: Вітчизняний та зарубіжний досвід / О.Д. Лазор: Навч. посіб., 2-е вид., доп. і перероб. - К. : Дакор, 2005. - 560 с.
23. Лазор О.Д. Основы державного управління та місцевого самоврядування: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор, І.Г. Лазор. - К. :
:
24. Любанова Т.П. Стратегічне планування на підприємстві [Текст]: навч. посіб./ Т.П. Любанова, Л.В. Мясоедова, Ю.А. Олейникова. - Март, 2009. - 400 с.
25. Люкшинов А.Н. Стратегический менеджмент [Текст] : учеб. пособие для вузов/ А.Н. Люкшинов. - М.: ЮНИТИ-Дана, 2000. - 375 с
26. Мескон М. Основы менеджмента [Текст]: обуч.пособ./ М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. - М.: Дело, 1995. - 817 с.
27. Минцберг Г. Стратегический процесс [Текст]: учеб. пос./ Г. Минцберг, Дж. Куинн, С. Гашал. - СПб.: Питер, 2001.- 684 с.
28. Минцберг Г. Школы стратегий [Текст]: учеб. пос./ Г. Минцберг, Б. Аль-стренд. - СПб.: Питер, 2000.- 336 с.
29. Модель доброго управління для громадян: Посібник / Упоряд. Н. Г. Гмурковська ; М. М. Яцков. - Ужгород : Видавництво О. Гаркуші, 2008. - 112 с.
30. Муніципальний менеджмент : Навч. посіб. ; за заг.і наук. ред. Ю. П. Шаров ; авт. кол. : Ю. П. Шаров ; І. А. Чикаренко [та ін.]. - К. : Атіка, 2009. - 404 с.
31. Немцов В.Д. Стратегічний менеджмент [Текст]: навч. посіб./ В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань. - К.: КП, 2001. - 557 с.
32. Нудельман В. Розробка стратегії розвитку територіальної громади: загальні

- засади методики / В. Нудельман, І. Санжаровський. - К. : «Дата банк України», 2002. - 232 с.
- 33.Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия [Текст]: монография. - И.П. Отенко.- Харьков: ХНЭУ, 2006. - 256 с.
- 34.Планування місцевого сталого розвитку: Посібник з формулювання стратегії місцевого сталого розвитку. - К.: ПРООН, Муніципальна програма сталого розвитку, 2005. - 67 с.
- 35.Пономаренко В.С. Стратегічне управління розвитком підприємства [Текст]: навч. посіб./ В.С. Пономаренко, О.І. Пушкар, О.М. Тридід. - Х.: Вид. ХДЕУ, 2002.- 640 с.
- 36.Портер М. Международная конкуренция [Текст] / М. Портер; пер. с англ. - М.: Международные отношения, 1993. - 806 с.
- 37.Прієшкіна О.В. Місцеве самоврядування в Україні: правове регулювання безпосередньої демократії : Навч. посібник / О.В. Прієшкіна. - К. : Кондор, 2004.
- 38.Процес розробки стратегії регіонального розвитку: Практичний посібник. - К.: ЄС, Проект «Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні», 2011. - 106 с.
- 39.Реалізація форм безпосередньої демократії: методичний посібник; упоряд. М.М. Яцков, М.В. Менджул. - Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2009. - 72 с.
- 40.Розробка та впровадження стратегічного плану розвитку регіону: Практичний посібник / За заг. ред. Санжаровського І.- К.: Вид-во К.І.С., 2008. - 214 с.
- 41.Стратегический менеджмент [Текст]: учеб. для студентов вузов / под ред. А.Н. Петрова. - СПб.: Питер, 2005. - 496 с.
- 42.Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства [Текст]: монографія / за заг. ред. Ю.Б. Іванова, О.М. Тищенко. - Х.: ВД "ІНЖЕК", 2006. - 384 с.
- 43.Тищенко А. Н. Стратегия управления развитием предприятия [Текст]: учеб./А.Н. Тищенко, О.С. Головка. - Х.: ЭДЭНА, 2003. - 198 с.
- 44.Томпсон А.А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии [Текст]: учебник для вузов/ А.А. Томпсон, А.Дж. Стрик-ленд. -М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. - 576 с.
- 45.Тренев Н. Н. Стратегическое управление [Текст]: учебное пособие для вузов/ Н.Н. Тренев. - М.: ПРИОР, 2002. - 288 с.
- 46.Шершньова З.Є. Стратегічне управління [Текст] - підручник / З.Є. Шершньова. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2004. - 699 с.

1. Інтернет-ресурси

<http://rada.gov.ua/>- Верховна Рада України

<http://www.kmu.gov.ua/control/>-

Урядовий портал <http://www.auc.org.ua/>-

Асоціація міст України

<http://municipal.gov.ua/>- Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні